

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/119/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3520200544
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martina Trnavská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3520200544.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Martiny Trnavskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a JUDr. Aleny Záhumenskej v spore žalobcov 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX; 2/ E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. B. G. A., H. X, obaja právne zastúpení Advokátskou kanceláriou VASIL & partners, s.r.o., so sídlom Košice, Žiškova 4D, proti žalovaným 1/ Slovenský pozemkový fond, so sídlom Bratislava, Búdkova 36, IČO: 17 335 345; 2/ LESY Slovenskej republiky, štátny podnik so sídlom Banská Bystrica, Námestie SNP č. 8, IČO: 36 038 351, zastúpenému A3 advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Trenčín, Partizánska 25, o určenie vlastníckeho práva, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 1. apríla 2022 č.k. 4C/17/2020–68, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .

Žalovaným 1/, 2/ náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom zo dňa 1. apríla 2022 č.k. 4C/17/2020–68 súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností evidovaných na LV č. XXXX, LV č. XXXX a LV č. XXXX pre k.ú. C. D., obec C. D., okres G. B. G. A., každý z nich v podiele 1/36 k celku. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaným 1/ a 2/ priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že určenia spoluvlastníckeho práva sa žalobcovia domáhali na tom základe, že ich právny predchodca - I. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, bol v minulosti vedený ako spoluvlastník týchto nehnuteľností, čo má vyplývať zo „Soznamu k hlasovaniu oprávnených skutočných spoločných majiteľov spoločne užívaného prerozdeleného lesného majetku býv. cenualistov“ zo dňa 07.03.1937, ktorý bol Okresným úradom v Novom Meste nad Váhom schválený výmerom zo dňa 19.01.1938 pod č. 4679/38-les-1938. Z listu vlastníctva č. XXXX pre k.ú. C. D. zistil, že ako vlastník CKN pozemkov je zapísaný Bývalý Urbariát v podiele 1/1. Z listu vlastníctva č. XXXX pre k.ú. C. D. zistil, že ako vlastník CKN pozemku je zapísaný 1/ Bývalý Urbariát, v podiele 1890/4271 (titul nadobudnutia - pozemkové úpravy - rozhodnutie č. 98/00346-001- VZ. 7/99) a 2/ J. I. J., v podiele 2381/4271 (titul nadobudnutia - kúpna zmluva V 2377/2007 z 25.09.2007). Z listu vlastníctva č. XXXX pre k.ú. C. D. zistil, že ako vlastník CKN pozemku parcelné č. XXXX/X - orná pôda o výmere 5 389 m², je zapísaný 1/ Bývalý Urbariát, v podiele 2100/5409 (titul nadobudnutia - pozemkové úpravy - rozhodnutie č. 98/00346-001- VZ. 7/99) a 2/ K. L. E., v podiele 3309/5409 (titul nadobudnutia - kúpna zmluva V 2513/2007 z 14.11.2007). Súd prvej inštancie vyhodnotil žalobu ako právne neprípustnú bez opory v hmotnom práve, preto ju v celom rozsahu zamietol. V odôvodnení uviedol, že pokiaľ I. B. skutočne bol v minulosti spoluvlastníkom vyššie uvedených nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX, XXXX, XXXX pre k.ú. C. D., tieto by sa nevyhnutne museli stať predmetom prejednávania v dedičskom konaní ako novoobjavený majetok. Až na základe

výsledkov tohto dedičského konania by mohol byť do katastra nehnuteľností zapísaný ako vlastník resp. spoluvlastník konkrétny dedič danej veci. Ďalej prisvedčil obrane oboch žalovaných, že nie sú pasívne vecne legitimovanými subjektami, pretože ani jeden zo žalovaných nie je nositeľom tvrdeného spoluvlastníckeho práva. Uviedol, že žalovaným musí byť jedine /hoc neznámy, nezistený/ vlastník, ktorý bude v konaní Slovenským pozemkovým fondom resp. štátnym podnikom LESY Slovenskej republiky zastúpený. Vadou žaloby uznal i skutočnosť tvrdenú žalovanými, že vo vzťahu k nehnuteľnostiam zapísaným na LV XXXX M. XXXX neboli účastníkmi tohto konania (sporovou stranou - pozn. odvolacieho súdu) všetky osoby zapísané ako spoluvlastníci na liste vlastníctva, čo označil za „viac ako žiaduce“. Poukázal, že z výpisu z katastra nehnuteľností nie je zrejмый celkový okruh spoluvlastníkov, teda nemožno vylúčiť, že by rozhodnutím súdu mohlo dôjsť k zásahu aj do práv tých, ktorí sú už v katastri nehnuteľností ako spoluvlastníci zapísaní na základe iného právneho titulu /kúpnej zmluvy/. Citoval zákonné ustanovenia § 137 písm. c/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (C.s.p.), § 34 ods. 18 a § 50 ods. 6 zák. č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách.

2. Proti tomuto rozsudku podali žalobcovia včas odvolanie. Navrhli, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobe vyhovie, alebo aby zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietali nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Vyjadrili sa ku každému dôvodu zamietnutia žaloby. K záverom súdu prvej inštancie o nedostatku právomoci rozhodnúť o vlastníctve týchto nehnuteľností v prospech žalobcov bez uskutočneného dedičského konania uviedli, že vzhľadom na to, že ako vlastník spoluvlastníckych podielov p. I. B. je evidovaný urbáriát, a to od r. 1999, nevedeli by v dodatočnom dedičskom konaní nadobudnúť vlastnícke právo k týmto sporným nehnuteľnostiam a boli by odkázaní na podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva na príslušný súd. Domnievajú sa, že nesprávnym záverom súd prvej inštancie bez náležitého odôvodnenia odňal žalobcom jediná možnosť ochrany ich vlastníckeho práva, a to súdnou cestou. Nesúhlasili ani so záverom súdu prvej inštancie o nesprávnom označení žalovaných, poukázali, že postupovali v podanej žalobe v súlade s týmto záverom a v žalobe označili žalovaného nasledovne: „Slovenský pozemkový fond, konajúci za neznámych vlastníkov označených na listoch vlastníctva súhrne ako Bývalý urbáriát“, kde zároveň do konania pristúpili ako ďalší účastník Lesy Slovenskej republiky. Objektívne nemohli do žaloby označiť prípadných potencionálnych ďalších podielových spoluvlastníkov, nakoľko im nie sú známi. Žalobcovia zastávajú názor, že rozsudok je arbitrárny a nie je náležite odôvodnený.

3. Žalovaní 1/ a 2/ sa k odvolaniu nevyjadrili.

4. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania podľa §§ 379 a 380 Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len C.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdiť z týchto dôvodov:

5. Na základe preskúmania rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci, dospel k správny záverom, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch, a vec správne skutkovo i právne posúdil.

6. Odvolací súd nesúhlasí s námietkou žalobcov o arbitrárnosti rozsudku a o nenáležitom odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd je toho názoru, že rozsudok súdu prvej inštancie presne a zrozumiteľne pomenúva a náležite vysvetľuje dôvody zamietnutia žaloby. Obsahuje ustanovenia právnych predpisov, ktoré súd prvej inštancie aplikoval na zistený skutkový stav veci, a aj ich náležitú interpretáciu. Z rozsudku je zrejмый, z akých dôvodov súd prvej inštancie žalobu zamietol, akými úvahami sa súd pri svojom právnom posúdení veci riadil. Odvolací súd dodáva, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivé súdne konanie je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú, a to za predpokladu, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Námietka žalobcov tak nie je dôvodná.

7. K odvolacej námietke žalobcov voči správnosti záveru súdu prvej inštancie o „nedostatku právomoci“ rozhodnúť o vlastníctve nehnuteľností bez uskutočneného dedičského konania odvolací súd uvádza a zároveň zdôrazňuje, že rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít je v tejto otázke jednotná a ustálená v názore, že ak nebol zachovaný postup upravený ustanoveniami § 158 až § 219 C.m.p., nemožno ho obchádzať žalobou, ktorou sa právny nástupca domáha určenia, že je (spolu)vlastníkom veci patriacej do dedičstva (viď rozhodnutia NS SR sp. zn. 3 MCdo 4/2013 z 31. marca 2014, sp. zn. 3 Cdo 154/2010 publikované pod č. 32 /2011, ako aj sp. zn. 3 Cdo 332/2007 z 19. septembra 2007, sp. zn. 4Cdo 267/2009 z 31. januára 2011, sp. zn. 1 Cdo 104/2003). Odvolací súd osobitne poukazuje na záver z rozsudku Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2014 sp. zn. 3 MCdo 4/2013 publikovaného pod č. 3 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2015: „že, kým sa konanie o dedičstve právoplatne neskončí takým spôsobom, že sa potvrdí nadobudnutie veci z dedičstva dedičovi do vlastníctva, zostáva otvorená otázka, či ku vzniku vlastníctva k tejto veci vôbec dôjde. Vyporiadanie má spätnú účinnosť a jeho účinky nastávajú už ku dňu smrti poručiteľa. Pokiaľ nie je právoplatným rozhodnutím dedičského súdu potvrdené, že v dôsledku dedenia dedič nadobudol vec, resp. jej spoluvlastnícky podiel, nemôže sa dedič domáhať ochrany svojho vlastníctva žalobou o určenie vlastníctva. Takýto dedič je aktívne legitimovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec (jej spoluvlastnícky podiel) patrí do dedičstva po poručiteľovi.“ Aj v prejednávanej veci sa žalobcovia v sporovom konaní domáhajú určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, pričom svoj nárok odvodzujú od dedičského práva po svojom otcovi (i keď v odvolaní uvádzajú, že ide o deda) I. B., ktorý mal byť podľa ich tvrdenia podielovým spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností.

8. Nie je prípustné, aby sa v sporovom konaní zároveň prejudiciálne riešila otázka, či poručiteľ bol ku dňu smrti podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností a nadväzne na to v kladnom prípade, či sa žalobcovia mohli stať podielovými spoluvlastníkmi týchto nehnuteľností titulom dedenia po poručiteľovi. Nie je možné obísť dedičské konanie a priamo deklarovat, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností v požadovanom podiele. Právna úprava dedenia vychádza z uplatnenia úradnej ingerencie pri nadobúdaní dedičstva. Riešenie právnych vzťahov, ktoré vznikli v dôsledku smrti poručiteľa, patrí do právomoci súdu a konaním o dedičstve poveruje súd notára, aby vo veci konal a rozhodol (§ 161 C.m.p.). Nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnosti dedením možno zapísať do katastra nehnuteľností len na základe právoplatného uznesenia súdu v zmysle § 203 C.m.p. v dedičskom konaní vykonanom procesným postupom v zmysle § 158 až § 219 C.m.p. (konanie o dedičstve). Toto dedičské konanie nie je možné v záujme čo najrýchlejšieho prejednaní a rozhodnutia obchádzať týmto sporovým konaním, nakoľko by to bolo v rozpore s §§ 158 až 219 C.m.p.

9. Spor o to, či súčasťou dedičstva po poručiteľovi je určitá vec, sa v civilnom sporovom konaní typovo rieši žalobou na určenie, že poručiteľ bol ku dňu svojej smrti vlastníkom veci, prípustná je aj žaloba, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi. Žaloba v tomto konaní nebola koncipovaná ako žaloba o určenie, že predmetný spoluvlastnícky podiel na daných nehnuteľnostiach patrí do dedičstva po nebohom poručiteľovi, resp. že poručiteľ bol ku dňu svojej smrti podielovým spoluvlastníkom týchto nehnuteľností, ale sa ňou žalobcovia priamo domáhali určenia svojho spoluvlastníckeho podielu, čím de facto obchádzali dedičské konanie o novoobjavenom majetku poručiteľa. U žalôb o určenie spoluvlastníckeho práva, ktoré princíp úradnej ingerencie pri nadobúdaní dedičstva upravený v §§ 158 až 219 C.m.p. nerešpektujú, a tento obchádzajú, nie je daný naliehavý právny záujem v zmysle § 137 písm. c/ C.s.p. Súd prvej inštancie preto správne predmetnú žalobu o určenie vlastníckeho práva ako procesne neprípustnú zamietol. Rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny.

10. Odvolací súd sa z dôvodu hospodárnosti konania v zmysle čl. 17 C.s.p. nezaoberal ďalšími dôvodmi zamietnutia procesne neprípustnej žaloby.

11. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj o náhrade trov konania.

12. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

13. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

14. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 251 C.s.p. Z výsledku odvolacieho konania vyplýva, že žalovaní 1/ a 2/ boli v odvolacom konaní úspešní, a preto im v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. v zásade patrí právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Zo spisu však nevyplynuli žiadne odôvodnené a preukázané trovy žalovaných v zmysle § 251 C.s.p., preto odvolací súd rozhodol, že im náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

15. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu krajského súdu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).